

Zpráva o činnosti České fyzikální společnosti JČMF v roce 2017

Česká fyzikální společnost (ČFS), pobočný spolek Jednoty českých matematiků a fyziků (JČMF), organizovala v roce 2017 soutěžní přehlídku významných činů ve zpřístupňování fyziky veřejnosti, podpořila Slovenskou fyzikální společnost při organizaci 19. konferenci českých a slovenských fyziků v Prešově, zaštitila řadu mezinárodních a národních konferencí ve spolupráci s fyzikálními pracovišti, zprostředkovala mezinárodní styky českých fyziků, zejména členství v Evropské fyzikální společnosti (EPS). V roce 2017 byl realizován projekt ČFS a rádia Wave ČRo „Journey full of discoveries“, na který jsme získali finanční dotaci od EPS. ČFS udělila čtyři pamětní diplomy a medaile českým odborníkům, kteří se zasloužili o propagaci fyziky mezi laickou i odbornou veřejností. ČFS nadále podporuje činnost národní buňky Young Minds EPS.

1. Akce pořádané nebo spolupřádané ČFS JČMF v r. 2017

ČFS se podílela na organizování níže uvedených konferencí a seminářů. Mimo akcí oficiálně spolupřádaných ČFS je zahrnuto i několik dalších, které odborné skupiny ČFS považují za svou aktivitu vyvíjenou členy na fyzikálních pracovištích.

1.1 Mezinárodní akce (s výjimkou česko-slovenských)

Spolupřádaní 16th IUVESTA summer school on Physics at Nanoscale, Devět skal, 12. – 17. června 2017 ve spolupráci ve spolupráci s Fyzikálním ústavem AV ČR a dalšími institucemi, viz <http://iss.fzu.cz/organizers.php>. Celkový počet účastníků 150, převážně ze zahraničí, 14 zvaných zahraničních přednášek. Odpovídá RNDr. A. Fejfar, CSc., FzÚ AV ČR Praha.

Spolupřádaní Mezinárodní konference o silně korelovaných elektronových systémech, Praha, 17. – 21. července 2017 ve spolupráci s MFF UK. Konferenci se věnovala Odborná skupina magnetismu ČFS JČMF. Celkový počet účastníků 931, převážně ze zahraničí. Viz <https://www.sces2017.org/>. Odpovídá doc. RNDr. M Diviš, CSc., MFF UK

1.2 České a slovenské národní akce

Česká fyzikální společnost JČMF se podílela na organizaci 19. konference českých a slovenských fyziků ve dnech 4. - 7. září 2017 v Prešově, kterou zajišťovala Slovenská fyzikální společnost. Celkový počet účastníků 71, převážně ze Slovenska a z Česka. Česká fyzikální společnost podpořila účast vítězů Ceny Milana Odehnala z roku 2016. Podrobnosti viz <http://kf.elf.stuba.sk/~19kcsf/> Odpovídá doc. RNDr. J. Mlynář, Ph.D.

Odborná skupina fyziky dielektrik uspořádala 29.5.-1.6.2017 národní workshop Feroelektrické a strukturální fázové přechody v Rokytnici nad Jizerou. Účastnilo se 28 výzkumníků.

Odborná skupina Organizace výzkumu, založená v roce 2008, pokračovala v roce 2017 v pořádání seminářů k problematice vzdělávání, vědy a výzkumu. Semináře jsou veřejné a volně přístupné. Konají se díky trvalé vstřícnosti Matematického ústavu Akademie věd ČR v jeho posluchárně v Praze, Žitná 25, v některý čtvrtek v měsíci v době 14:00-17:00. V roce 2017 byly uspořádány čtyři tyto semináře (v závorce je počet účastníků):

19.1.2017 AF-LXXVIII; Poslání univerzit a akademici (13)

4.5.2017 AF-LXXIX: Hodnocení vědy a výzkumu 2016 (19)

21.9.2017 AF-LXXX: K akreditacím podle zákona pro vysoké školy (21)

7.12.2017 AF- LXXXI: Financování vysokého školství (13)

Záznamy z Akademických fór s prezentacemi a diskusními příspěvky jsou rozesílány vrcholným orgánům a grémiím státní správy, akademickým institucím zahrnujícím vysoké školy, Akademii věd ČR a dalším zainteresovaným institucím a jednotlivcům. Materiály Akademických fór jsou vyvěšeny na webových stránkách <http://jcmf.cz/osov>.

Řada odborných skupin se podílela na organizaci pravidelných seminářů (např. OS fyzika plazmatu - Fyzikální čtvrky na FEL ČVUT v Praze, OS Magnetismu – semináře skupiny aj.).

2. Pedagogicko-popularizační aktivity

V listopadu 2017 se konala pravidelná dvouletá přehlídka popularizačních činů ve fyzice. Vzhledem k zájmu o tuto přehlídku z minulých let a díky podpoře Jednoty čs. matematiků a fyziků se letos přehlídka rozšířila i o matematické popularizační činy a o matematické a fyzikální soutěže, včetně olympiád, a účastnili se jí i mimořádně talentovaní studenti. Rozšířená přehlídka proběhla jako víkendová akce v Hotelu Labe v Pardubicích ve dnech 24. – 26. listopadu. Z prostředků RVS získalo pět vybraných týmů ve fyzice finanční podporu ve výši 5000 Kč, jeden (Science to Go) ve výši 10000 Kč na další činnost. Na akci byly využity prostředky získané od Rady vědeckých společností (35 tis. Kč) a zbytek z prostředků ČFS (20 tis. Kč). Podrobnosti viz:

http://www-ucjf.troja.mff.cuni.cz/~dolejsi/outreach/Prehliidka/Labe_2017.htm

ČFS finančně podporuje pedagogicko-popularizační aktivity národní buňky Young Minds EPS, jako je např. pravidelné pořádání fyzikálních seminářů Pizza Party či Masterclasses. V letošním roce Young Minds založili novou tradici Physics Café. Viz <http://www.youngminds.cz/>

V roce 2017 se České fyzikální společnosti JČMF podařilo v partnerství s Rádiem Wave (rádio pro mladé) Českého rozhlasu získat finanční podporu ve výši 4000 EUR od Evropské fyzikální společnosti (EPS) na projekt „Journey full of discoveries“. V rámci projektu navštívili dva reportéři rádia evropská vědecká střediska ESO, CERN, ILL, ESRF, ITER a JHR. Reportáže byly odvysílány na podzim na rádiu Wave a jsou k dohledání na webových stránkách rádia Wave.

V roce 2017 jsme udělili celkem čtyři pamětní diplomy a medaile České fyzikální společnosti: nejprve kolegům J Nadrchalovi (dlouholetá práce ve výboru a v EPS) a E. Těšínské (historie fyziky) na setkání Physics Café dne 8. června, a poté na Setkání v Labi dne 25.

listopadu J. Langerovi (filosofie fyziky) a R. Dvořákovi (aerodynamika). Tři posledně jmenovaní byli oceněni i za nezištnou účast na seminářích o Ernstu Machovi v roce 2016.

3. Mezinárodní styky

Mezinárodní styky představují významnou část činnosti ČFS. Na prvním místě stojí zapojení do aktivit Evropské fyzikální společnosti (EPS), mezi jejíž národní členské společnosti ČFS patří. Odborná skupina geofyziky je přidruženým kolektivním členem (Affiliated organization) European Geosciences Union (EGU). Od roku 2015 pracuje v rámci ČFS pobočka EPS Young Minds, viz <http://youngminds.fjfi.cvut.cz/>. Od roku 2015 také platí reciproční dohoda o uznávání členských výhod mezi ČFS a Americkou fyzikální společností (APS), viz <http://www.aps.org/membership/reciprocal/societies.cfm>.

Předseda ČFS J. Mlynář se zúčastnil zasedání rady Evropské fyzikální společnosti v Erlangen, Německo, 31. března – 1. dubna 2017, krátce předtím slavnostního předávání cen DPG (Německé fyzikální společnosti) v Münsteru dne 29. března a také jednání IPSEC (Informal Physical Societies Exchange) ve Wroclavi, Polsko dne 11. září 2017 během konference Polské fyzikální společnosti.

4. Vnitřní záležitosti ČFS

Výbor během roku jednal celkem třikrát: 17. února, 28. června a 8. listopadu. Jednání dne 28. června bylo na Univerzitě v Hradci Králové a bylo spojeno s exkurzí na nová pracoviště Přírodovědecké fakulty UHK. Výbor také celkem šestkrát využil možnosti hlasování „per rollam“.

Byla změněna podoba, vývojové prostředí (nyní WordPress) a možnosti editace webových stránek ČFS: <http://www-ucjf.troja.mff.cuni.cz/cfs/>. Byl zorganizován úklid sekretariátu ČFS v areálu Mazanka.

Dne 20. února 2017 o uvolnění z funkce dlouholetý člen výboru J. Nadrchal, a to z vážných rodinných důvodů. Dle článku 8 odst. 11 jednacího řádu ČFS byl do výboru povolán první náhradník prof. V. Navrátil z Brna. Ten ovšem nominaci také zdvořile odmítl, proto byl povolán druhý náhradník ing. Slavomír Entler z Prahy.

5. Akce plánované na r. 2018

V dubnu roku 2018 se bude konat volební Valné shromáždění České fyzikální společnosti JČMF, na základě kterého se ustaví nový výbor naší společnosti.

Hlavní tradiční akcí ČFS, která probíhá s podporou prostředků RVS, bude v roce 2018 nové kolo soutěže vědeckých prací mladých fyziků o Cenu Milana Odehnala. Uzávěrka přihlášek bude vyhlášena do konce března, výsledky pak budou oznámeny do konce května a v červnu proběhne slavnostní setkání s předáním cen. Výbor ČFS pravděpodobně spojí toto slavnostní setkání s odborným seminářem.

Další velmi významnou akcí, kterou ČFS dle svých možností podpoří, bude evropské setkání Young Minds EPS, organizované úspěšnou pražskou pobočkou tohoto programu. Pražská pobočka Young Minds vedle toho plánuje pokračování svých aktivit, včetně již tradičních Physics Pizza Parties, Physics Café, Masterclasses a dalších.

Připravuje se i další série Akademických fór Odborné skupiny Organizace výzkumu na půdě Matematického ústavu AV ČR.

Předpokládáme účast předsedy ČFS na pravidelném zasedání rady EPS ve dnech 6. – 7. března v sídle EPS v Paříži.

Odborná skupina Fyziky dielektrik bude hlavním organizátorem XXIII. Česko-polského semináře Ferroelectric phase transitions, který se bude konat 21. - 25. 5. 2018 v Koutech. Očekává se účast cca 100 odborníků převážně ze sousedních zemí.

Odborná skupina Fyzika plazmatu se bude podílet na zajištění chodu 45. konference fyziky plazmatu EPS, která se bude konat 2. – 6. července 2017 v Praze.

V Praze dne 10. ledna 2018

Jan Mlynář
předseda ČFS JČMF